

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

4. skupna seja Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev dne 14. marca 1958

(Izveček iz zapisnika — nadaljevanje)

V »Glasniku« št. 23 sta bila objavljena ekspozice k družbenemu planu okraja za leto 1958 podpredsednika OLO ing. Iva Klemenčiča in ekspozice k proračunu OLO za leto 1958 predsednika Sveta za družbeni plan in finance Janka Dekleve. V današnji številki pa objavljamo razpravo k obema ekspozicijama.

Nadaljevanje ekspozicije predsednika Sveta za družbeni plan in finance Janka Dekleve k predlogu proračuna

Negospodarske investicije so predvidene v okrajnem proračunu z 228.430.000 din. Po posameznih tajništvih so investicije razdeljene takole.

Tajništvo OLO	20,000.000 din
(za delno odplačilo nove telefonske centrale in nabavo strojne opreme)	
Tajništvo za kmetijstvo	5,000.000 „
(za ureditev poslovnih prostorov Zavoda za ureditev Barja)	
Tajništvo za komunalno	54,000.000 „
od tega za ceste	24,500.000
za investicije Uprave cest	23,500.000
za nadaljevanje gradenj v Zoološkem vrtu	6,000.000
Tajništvo za notranje zadeve	40,000.000 „
(za modernizacijo opreme in izpopolnitev mehanizacije)	
Tajništvo za šolstvo	70,000.000 „
(za adaptacije in večja popravila šol in domov)	
Tajništvo za kulturo	26,430.000 „
od tega:	
za Šolo za umetno obrt	4,500.000
za študij in načrte	1,000.000
za gradnjo skladišča za »Ljubljanski festival«	20,930.000
Tajništvo za zdravstvo	13,000.000 „
(za popravila in adaptacije nekaterih zdravstvenih zavodov)	

Dotacije finančno samostojnim zavodom se v primerjavi s potrošnjo v letu 1957 povečajo za 23,7%, in to deloma zaradi zvišanja plač deloma pa zaradi večje subvencije učnim delavnicam, skladno z načelom, da se izboljšajo učni pogoji. Delno se je zvišala tudi dotacija Upravi cest za redno vzdrževanje cest, ker so se občutno zmanjšala sredstva sklada za ceste.

Dotacija vodnemu skladu se zviša za 5.700.000.

Dotacija gospodarstvu, to je kritična izgub kmetijskim posevkom, pa se zniža za 1.500.000.

Dotacije družbenim organizacijam se na predlog Okrajnega odbora SZDL zvišajo za približno 20 milijonov zaradi novih plač uslužbencem posameznih organizacij ter za delno zvišanje subvencij nekaterim organizacijam.

Dotacije občinam pa so obrazložene že z bilanco družbenega plana.

Obveznosti iz posojil in garancij so za leto 1958 predvidene v nižjem znesku, kakor so bile realizirane v letu 1957, in to zaradi delnega konventiranja kratkoročnega poso-

jila 200 milijonov dinarjev na ECZ pri Mestni hranilnici.

Sam proračunska rezerva je, predvidena v višini 80 milijonov dinarjev za nepredvidene in premalo predvidene izdatke, gotovo majhna, saj predstavlja le 3,4% proračuna.

Nadaljnjih 40 milijonov dinarjev pa je predvidenih za neporavnane investicijske obveznosti iz leta 1957, ki jih nismo mogli poravnati, ker so proračunski dohodki pritekali v 1957 slabo in smo morali tlel tekočih potreb kriti s posojilom pri Komunalni banki. V tem primeru pa nismo smeli iz svojih in bančnih sredstev poravnati investicijskih obveznosti.

V okrajnem proračunu je 28 finančno samostojnih zavodov, katerih dohodki oziroma izdatki so predvideni za leto 1958 v višini 1.433.945.000, kar pomeni več kot polovico celotnega okrajnega proračuna in je zato potrebno tem zavodom posvečati zlasti mnogo pozornosti. Kako se finančno samostojni zavodi usposablajo za lastno razvijanje, dokazuje dejstvo, da je za 39 zavodov v letu 1957 znašal plan dohodkov in izdatkov 1.327,251

tisoč, za leto 1958 pa znašajo za 37 zavodov, ki so zajeti v okrajnem in »mestnem proračunu«, dohodki in izdatki 1.773.453.000, kar pomeni porast za 33,6%.

Ljubljanski festival	14,000.000 din
Mestno gledališče	29,900.000 „
Pionirska knjižnica	9,000.000 „
Slovenska filharmonija:	
od okraja	24,170.000 „
od LRS	6,500.000 „
Slovensko narodno gledališče:	
od okraja	110,930.000 „
od LRS	38,000.000 „

Svet za družbeni plan in finance predlaga, da se tem zavodom prizna za leto 1958 iz »Mestnega proračuna« dotacija v isti višini, kakor so jo prejeli v letu 1957, ker skladno z uvodoma navedenimi principi in težavami najti v kvoti za to sredstva, ne more zviševati teh dotacij z zniževanjem sredstev drugim dejavnostim. Svoje nadaljnje prijamkljaje naj bi izravnali ti zavodi z mobilizacijo notranjih rezerv, to je z zmanjšanjem režije, ekonomično zaposlitvijo kadrov, preureditvijo sistema norm, znižanjem materialnih izdatkov in končno z boljšim poudarkom na dohodkih. Okrajnemu ljudskemu odboru pa priporočamo, da se odpove delu dohodka na prispevku od plač teh zavodov, da se jim s tem olajša prehod na ekonomičnejše gospodarjenje.

Proračunskih skladov je 7 ter so zajeti v posebni prilogi predloga proračuna. Poleg dosedanjih skladov je prešel v naš proračun še sklad za gospodarske kadre s 138 milijoni 192.000 dinarjev dohodkov in izdatkov. V letošnjem zveznem družbenem planu so določene nekatere omejitve črpanja skladov, kar se zlasti nanaša na lastne do-

hodke tekočega leta, zaradi česar so razpoložljiva sredstva skladov v letu 1958 manjša, kakor so bila v letu 1957. Sami instrumenti dohodkov skladov so zajeti v družbenem planu in jih tu ne bomo obravnavali.

Sklad za pospeševanje kmetijstva je letos znatno manjši od preteklega leta, zaradi znižanega odstotka udeležbe in zaradi delne blokacije ter bo imel po planu le 26.070.000 prostih in razpoložljivih sredstev in zato postavlja v tej višini tudi plan izdatkov.

Gozdni sklad ima prav tako zaradi blokacije znatno nižja razpoložljiva sredstva kakor v letu 1957, in sicer za sam gozdni sklad 132 milijonov 909.000, za javno gozdarsko službo pa 92.521.000.

Sklad za urejanje voda nima lastnih sredstev in prejema dotacijo iz proračuna ter bo v letu 1958 imel na razpolago 62.761.000 — nekaj več kakor v letu 1957.

Cestni sklad bo imel v letu 1958 na razpolago nižja sredstva kakor v letu 1957, in sicer 33.496.000, ki jih daje v celoti kot dotacijo Upravi cest za redno vzdrževanje okrajnih cest.

Sklad za gospodarske kadre skr-

VABILO na 3. sejo Mestnega sveta

Na osnovi 134. člena Statuta okraja Ljubljana
sklicujem

3. sejo Mestnega sveta, ki bo v petek dne 28. marca 1958 ob 16.30 v veliki sejni dvorani na Magistratu v Ljubljani.
Predlagam naslednji

dnevni red:

1. Razprava in sklepanje o proračunu skupnih potreb občin na območju mesta Ljubljane.
 2. Program in finansiranje gradnje šol na območju mesta Ljubljane v letu 1958.
 3. Razprava o uporabi sredstev sklada za preprečevanje alkoholizma v smislu okrajnega družbenega plana za leto 1958.
 4. Priporočilo za spremembo občinskih odlokov o razdelitvi nafemnin na sklade in njihovi uporabi.
- Morebitno odsotnosti javite Skupščinski pisarni OLO Kresija, soba št. 16/I (tel. 21-939).

Predsednik Mestnega sveta
dr. Marijan Dermastia l. r.

bi za investicijsko vzdrževanje in gradnjo strokovnih šol ter bo vložil svoja sredstva v letu 1958 predvsem v izgradnjo vaješke šole raznih strok, internata Kovinske industrijske šole, internata Industrijske šole Litostroj ter adaptacijo kuhinje Gostinske šole na Bellevueju.

Sklad za štipendije v znesku 9.375.000 je višji kakor v letu 1957, ker je vključil v svoj program tudi štipendije bivšega občina Kočevje.

Gasilski sklad znaša 23.266.000, t. j. komaj 30% lanskega proračuna, ker je 2-odstotni dohodek od dohodnine ukinjen.

Skupni dohodki in izdatki vseh skladov so predvideni v znesku 518.590.000.

Osnovni motivi, ki jih zajema ta skupni proračun, ki ga financirajo vse ljubljanske občine, so v glavnem naslednji:

Katastrske izmere mesta	10.000.000	din
Pohod ob žici okrog Ljubljane	5.000.000	"
Stroški železniškega vozla in geodetskih podlog	1.600.000	"
Protiletalska zaščita	1.370.000	"
Anuitete za posojilo ECZ in izguba	109.500.000	"
Amortizacija mestnega posojila	7.600.000	"
Poklicna gasilska četa	30.000.000	"
Zavod za pospeševanje gospodinjstva	4.508.000	"
Centralna Ljudska univerza	13.686.000	"
Vzgojni zavod Janeza Levca	20.536.000	"
Vzgojna posvetovalnica in izvenarmadna vzgoja	2.786.000	"
Mestni arhiv	6.900.000	"
Mestni muzej	3.940.000	"
Slovanska knjižnica	4.530.000	"
Srednja glasbena šola	19.520.000	"
Srednja baletna šola	6.110.000	"
Ljubljanski festival	14.000.000	"
Mestno gledališče	29.900.000	"
Pionirska knjižnica	9.000.000	"
Koncertna direkcija	1.260.000	"
Slovenska filharmonija	24.170.000	"
Slovensko narodno gledališče	110.930.000	"
Jakopičev paviljon	2.140.000	"
Rezerva	7.114.000	"

Negospodarske investicije za skupne potrebe občin v Ljubljani znašajo 129.570.000 din. Od tega odpade na stroške za priprave železniškega vozla 12.000.000 dinarjev.

Tajništvo za komunalne zadeve:		
a) načrti	4.800.000	
b) PLZ	2.700.000	
c) zbiralniki	44.500.000	
d) Snaga (lastne investicije)	20.000.000	72.000.000 din

Tajništvo za notranje zadeve:		
Poklicni gasilci		20.000.000 din

Tajništvo za kulturo:		
Mestni magistrat	10.000.000	
Pionirska knjižnica	1.000.000	
Mestno gledališče	2.000.000	
Slovensko narodno gledališče	5.000.000	
Filharmonija	500.000	
Ljubljanski festival	5.070.000	23.570.000 din

Tajništvo za zdravstvo:		
Dežji dom		2.000.000 din
		129.570.000 din

Razprava k ekspoziciji o družbenem planu in proračunu okraja za leto 1958

Franc Pipan:

Verjetno bo odbornike zanimalo vprašanje načina financiranja v šolstvu in spremembe, ki se v zvezi s tem predvidevajo. Šolska reforma bo marsikje zahtevala, da se spremeni do sedanjega nižje in višje gimnazije na osemletke. Vprašanje nastane v tem: doslej se se gimnazije financirale iz sredstev okrajnega proračuna, medtem ko bo spadalo financiranje osemletk v pristojnost proračunov občinskih ljudskih odborov. Zanima me, kako bo sedaj s temi sredstvi. Naj omenim primer občine Ljubljana-Sentvid. V Sentvidu je bila doslej gimnazija, sedaj pa bo imela del prostorov še nadalje višja gimnazija, del prostorov pa osemletka. Mnenja sem, da bo potrebno zaradi pomanjkanja šolskega prostora preusmeriti del mladine na druga področja delovanja. Z reformo bomo dobili v Sentvid

precej mladine, ki je doslej hodila na gimnazijo v Siško. Računali smo, da bo to stalo našo občino okrog 3.000.000 dinarjev. Zapima me, kje bo dobila občina sredstva, ker teh sredstev ni nihče planiral, niti v družbenem planu, niti v proračunu.

Franc Drobež:

Predlog družbenega plana OLO za leto 1958 predstavlja pravzaprav glede družbenega standarda največjo postavko v izgradnji 1500 stanovanj v letošnjem letu v Ljubljani in toliko 100 stanovanj še v izvenmestnih občinah. Mislim, da nimamo nobene garancije, da bi lahko financirali to stanovanjsko izgradnjo samo s pomočjo sredstev občinskih skladov za gradnjo stanovanj, pač pa je potrebno mobilizirati sredstva tudi iz skladov za samostojno razpolaganje gospodarskih organizacij. Ta mobilizacija naj se izvrši s pojasnjevanjem o pomenu štednje in

z vključevanjem članov delovnih kolektivov pri štednji za zidanje hiš in sicer z manjšimi deleži preko zadruge ali preko stanovanjskih skupnosti. Na ta način bi ta sredstva prispevala k pospešeni stanovanjski izgradnji. Gospodarske organizacije bi lahko sodelovale kot soinvestitorji pri stanovanjski izgradnji. V letošnjem letu moramo na področju financiranja stanovanjske izgradnje ubrati nova pota in sicer v tem smislu, da bodo prišle dovoljno do izraza tudi administrativne ustave, katerim bo potrebno dajati sredstva za stanovanjsko izgradnjo pod drugimi pogoji kakor pri zadružni gradnji. Prav tako bo potrebno dajati sredstva pod drugimi pogoji v primerjavi s kolektivi, ki bodo sodelovali pri stanovanjski izgradnji z lastnimi sredstvi. Zgraditev 1500 stanovanj na območju mesta predstavlja maksimalno število, ki ga lahko dosežemo glede na zmogljivost obrtništva in gradbeništva, pri čemer nismo predhodno upoštevali, da bo potrebno dati določeno del gradbene operative na avtocesto Ljubljana-Zagreb. Zato je navedeni program toliko bolj napet in bo potrebno v zvezi z njegovo izvedbo izvršiti določene dopolnilne ukrepe, če hočemo postavljeno nalogo tudi realizirati. Mnenja sem, da ni potrebno posebej govoriti o pomembnosti gradnje stanovanj, saj vemo, da lahko precej storimo za dvig življenjskega standarda, če povečujemo stanovanjski prostor.

Nadalje opozarjam, da se ne bi brez večje odgovornosti uporabljala sredstva skladov za stanovanjsko izgradnjo za splošno komunalo, da ne bi s tem po nepotrebnem ogrozili financiranje stanovanjske izgradnje v predvidenem obsegu. Strémeti moramo, da bomo s pomočjo instrumentov družbenega plana občin in s sredstvi, ki jih lahko dosežemo potom kreditnih skladov ter na podlagi konkretnih ukrepov dosegli to, da spravimo našo stanovanjsko izgradnjo na racionalno pot. Smatram, da je potrebno dati to vprašanje ponovno na sejo ljudskega odbora, ker vemo, da so mnogi občinski ljudski odbori plan kreditiranja stanovanjske izgradnje sprejeli, ne da bi pri tem bistveno menjali načela pravil za kreditiranje stanovanjske izgradnje, katera pa mislim, da je treba spremeniti. Načela teh pravil je treba revidirati pri vseh občinah v okraju in ne samo pri občinah na območju mesta. V mestnih občinah rešujemo to vprašanje nekoliko ostreje kot pa v izvenmestnih. Zato bo potrebno, da komisije za revizijo programov revidirajo vse programe, ki še niso odobreni, in vskladijo z načeli, ki smo jih postavili, čeprav se vse skupaj nekoliko zavleče. Te komisije naj vztrajajo tudi pri tem, da ne sme biti dano nobeno naročilo za stanovanjsko izgradnjo, če ni bil program predhodno odobren od pristojnega organa in da denarni zavodi ne izplačajo projekte, ki bi bili izdelani pred odobritvijo programa. Treba je dati poudarek na predhodni temeljiti obdelavi programov za stanovanjsko izgradnjo, v smislu priporočil, ki so bila sprejeta na Medmestni konferenci v Osijeku. Ne smemo namreč dopustiti, da bi se programi izdelovali od časa do časa, kampanjsko, pač pa je potrebno dati vse gradivo v zvezi s tem na sejo ljudskega odbora, ki naj sprejme določene zaključke. Šele potem naj se program izdela do podrobnosti in nato realizira. Na ta način bi se že v naprej odklonile razne pomanjkljivosti.

Posebno vprašanje predstavlja

vprašanje zbiranja finančnih sredstev. Mislim, da je prav, da dobi štednja v letu 1958 širšo osnovo. Zato moramo pripraviti vse organizacijske ukrepe, da pride čim prej do njene realizacije.

Janko Dekleva:

Svet za družbeni plan in finance smatra, da predstavlja nadaljnje financiranje šolstva ob priliki šolske reforme zgolj vprašanje tehničnega značaja. Gre za vprašanje prenosa sredstev. Mnenja sem, da naj bi se financiranje šolstva ob priliki šolske reforme izvršilo tako, kot se je izvršilo financiranje bivšega OLO Kočevje. Ta je bil namreč financiran med letom in se je tako financiral do konca leta. Vprašanje je samo v tem, ali se bo imenovalo financiranje za nižjo ali višjo gimnazijo ali pa za osemletko. V primeru, če bi nastala potreba po previrmiranju, se bo moralo ugotoviti, da smo dali v to in to šolo toliko in toliko sredstev. Vsa zadeva se da računsko-tehnično izpeljati. Mi nismo izdelali nek detajlnejši sistem financiranja šolstva ob priliki izvedbe šolske reforme, ker ta stvar do pred kratkim še vedno ni bila dokončno določena. Šele pred nedavnim je padla odločitev, da je treba to izpeljati, medtem ko šolski okoliš niti niso dokončno določeni. Mislim, da predstavlja vprašanje financiranja šolstva ob priliki izvedbe šolske reforme oviro najmanjšega značaja.

Dr. Marijan Dermastia:

Pri vsem tem je bistveno to, da so sredstva predvidena, ne glede na to, ali so v okrajnem ali v občinskih proračunih. Ko pa bo Svet za šolstvo izdelal v smislu šolske reforme svoje okoliš, bo potrebno izvršiti virmane na nove osemletke. Jasno je, da se bodo v tem primeru sredstva iz okrajnega proračuna določena za šolstvo na osemletkah prenesla na proračune občinskih ljudskih odborov.

Dr. Marijan Dular:

Spregovoril bi rad par besed na izvajanje tovariša Drobeža. V urbanističnem pogledu naj bi bilo omogočeno, da bi se program stanovanjske izgradnje lahko izvedel. Vsi vemo, da nimamo regulacijskega načrta in da so zato Svet za urbanizem OLO, Mestni svet in okrajni ljudski odbor razpravljali o tem, da bi bilo potrebno v okviru odlokov o gradbenih okoliših občinskih ljudskih odborov, ki so bili že izdani, vztrajati na tem, da občinski ljudski odbori izdelajo zazidalne načrte. Zato vedajo pa se, da ni možno generarno rešiti te problematike, smo rekli, da občinski ljudski odbori izdelajo parcialne urbanistične osnove. Na ta način bi lahko pridobili površine, na katerih bi se predvidelo na stanovanjska izgradnja lahko tudi izvedla. Ugotoviti moram, da so posamezni občinski ljudski odbori s tem že začeli in da so bili izdelani zazidalni načrti, kot na primer občine Domžale, medtem ko ostali občinski ljudski odbori tega še niso izvedli do take mere, da bi se te načrte lahko uporabilo kot osnovo za stanovanjsko gradnjo. Nujno potrebno pa je, da se vsa stvar pravočasno pripravi, kajti po zakonu o pristojnosti občinskih okrajnih ljudskih odborov morajo biti zazidalni načrti predhodno potrjeni od okraja, šele potem lahko občinski ljudski odbori izdelajo kacijske odločbe. Mnenja sem, da je to potrebno zaradi tega, da pri demou enotnega gledanja pri reševanju urbanističnih problemov da se ne bi na območju mesta dogajalo, da bi bili posamezni urbani

stični problemi reševani z različnih vidikov.

Druga stvar, o kateri je bilo govora že na seji ljudskega odbora in na seji Mestnega sveta pa je, da bi bilo treba v zvezi s stanovanjsko izgradnjo reševati tudi posestno-pravno vprašanje. Sedaj se poizkuša reševati problem stanovanjske izgradnje na zemljiščih, ki so družbena lastnina, ne upoštevajo pa se zemljišča, ki so še v privatni lasti. Mnenja sem, da bi bilo potrebno to rešiti z imovinsko-pravne strani v tem smislu, da bi prišla tudi ta zemljišča v sklop zemljišč za stanovanjsko izgradnjo. Mislim, da lahko ugotovim, da se nekateri občinski ljudski odbori morda celo nekoliko odtegujejo reševati težavne dnevne probleme. Če bomo hoteli doseči štednjo pri gradnji stanovanj z ustanavljanjem večjih gradbišč, potem bo treba arondirati tudi večje komplekse zemljišč v imovinsko-pravnem smislu, da bodo ta zemljišča tudi pravno pripravljena za večja gradbišča in za gradnjo stanovanj. Dokler ne bomo tega dosegli, ne moremo govoriti o povečanju stanovanjske izgradnje, saj vemo, da je nemogoče ceneno graditi, če ne moremo organizirati gradbišč na velikih zemljiških kompleksih. Če bomo gradili samo na tako imenovanih »odprtinah«, ne bomo daleč prišli.

Stefan Trobiš:

Glede na položaj, kakršen je v šolstvu, se mi zdi, da šolski odbori morejo najti pravega mesta glede na pristojnosti, katere imajo pri izvajanju proračuna. Mnenja sem, da morajo šolski odbori ob priliki sprejemanja okrajnega, kakor tudi občinskih družbenih planov priti do večjih pristojnosti upravljanja z operativnimi in funkcionalnimi izdatki in skrbeti, da bodo sredstva bolj koristno uporabljena. Mnenja sem, da bi šolski odbori v bodoče odločneje posegali v način koriščenja proračunskih sredstev.

Ostoj Tuma:

Rad bi nekoliko bolj konkretiziral to, kar je povedal dr. Dular. Res je, da urbanističnega načrta Ljubljane še do danes nimamo. Občine izdelujejo detaljne parcialne načrte. Mnenja sem, da kakor hitro take načrte imamo, se jih morajo projektanti bolj držati. Dogaja se, da je zaradi samovolje posameznih projektantov potrebno načrte na novo delati. Včasih je potrebno dati te načrte celo na revizijo. To se dogaja v glavnem zaradi tega, ker se projektanti ne držijo odobrenih lokacijskih odločb. V tem primeru se zvečajo stroški v zvezi z izdelavo programa. To se pravi, da bi bilo treba na današnji seji določiti stroga načela v tem smislu, da projektanti ne smejo spreminjati lokacijskih odločb, če pa se to že zgodi, morajo predhodno opozoriti na to merodajne organe.

Nadalje me moti, ker je vneseno v popravkih k okrajnemu predlogu družbenega plana za leto 1958, na strani 2, ki popravljata stran 17, besedilo v tem smislu, »naj« občinski ljudski odbori v letu 1958 poskrbijo za ustanovitev novih delavnic in rekonstrukcijo že obstoječih. Na strani 17 družbenega plana pa piše, da občinski ljudski odbori »morajo« v letu 1958 poskrbeti za ustanovitev novih delavnic in rekonstrukcijo že obstoječih. Svet za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala je postavil načelo, da »morajo« občinski stanovanjski skladi dati nekaj sredstev gradbenim podjetjem za nastanitev in gradnjo delavskih naselij. Mnenja sem, da ne bomo ni-

kakor prišli, če bomo postavili »naj« namesto »morajo«. Kot predsednik komisije za revizijo investicijskih programov s področja negospodarskih investicij OLO bi želel, da se mi kot predsedniku te komisije naloži, da se moram držati normativov tudi za obrobne občine. Tako bom lahko rekel projektantom, da ni opravičila v zvezi s prekoračenjem normativov in da veljajo normativi tako za občine na območju mesta, kakor tudi za izvenmestne občine. Priporočilo o normativih, ki je bilo pred nedavnim sprejeto na seji Mestnega sveta, in ki velja le za občine na območju mesta Ljubljane, naj bi se na ta način razširilo na območje celotnega okraja.

Dr. Marijan Dermastia:

Predlagam, da bi Okrajni ljudski odbor maksimalne normative, ki so bili sprejeti na eni izmed sej Mestnega sveta, ob priliki sprejetja plana stanovanjske izgradnje v letu 1958 in 1959, sprejeli kot veljajoče za ves okraj.

Marijan Jenko:

Ugotovili smo že, da so proračuni občin v letošnjem letu precej stisnjeni in da so tudi sredstva taka, da bo zelo verjetno, da ne bodo v celoti ustvarjena in izpolnjene naloge, ki stoje pred občinami. Mislim, da bodo občine s sredstvi, s katerimi bodo razpolagale v letošnjem letu, težko izvršile vse naloge, ki stoje pred njimi, s področja komunale, preskrbe itd., za katere pa so zainteresirane tudi gospodarske organizacije, ki so na območju posameznih občin. Mnenja sem, da bi se bilo treba dogovoriti s podjetji, da sredstva, s katerimi razpolagajo podjetja, posebno velja to za sklad za splošno uporabo, in sredstva, s katerimi razpolagajo občine, združujemo in uporabljamo za izpolnjevanje tistih nalog in za tiste potrebe, ki služijo občinam in podjetjem na območju določene občine. V letošnjem letu smo ugotovili, da so podjetja prilično del svojih sredstev rezervirala v zaključnih računih za plače nad tarifnimi postavkami. Ugotavljamo, da so nekatera podjetja po tej naši akciji blokirala določena sredstva. Mnenja sem, da bi bilo prav, da bi podjetja ta sredstva vključila v sklad za splošno uporabo in preko tega sklada sredstva usmerjala za potrebe komunale, za potrebe po razširitvi potrošniške mreže in za stanovanjsko izgradnjo. Zato sem mnenja, da bi bilo prav, če bi občinski ljudski odbori sklicali neke sestanke z odgovornimi zastopniki podjetij, s predsedniki delavskih svetov in direktori, na katerih bi se dogovorili, na kakšen način zadovoljiti potrebe, ki so nujne, ki pa jih občinski ljudski odbori v letošnjem letu iz lastnih sredstev ne bi mogli izvršiti.

Andrej Petelin:

Čeprav sem že na seji zbora proizvajalcev OLO dne 4. III. 1958 govoril o kmetijstvu, mislim, da bo treba temeljiteje zaostri načela, na katerih sloni kmetijska proizvodnja, tako pri kmetijskih organizacijah kakor pri občinskih družbenih planih, če bomo hoteli izvršiti vse tiste naloge, ki nam jih postavlja družbeni plan. Zaradi lanskoletne dobre letine in zmanjšanja regresov za umetna gnojila, katera planirajo kmetijski pridelovalci v letošnjem letu, moramo napeti vse sile, da bomo povečali uporabo letih od 120 do 150 kg na 1 ha zemljišča. Konkretno bi predlagal, da bi sprejeli priporočilo, da bi vsi občinski ljudski odbori predvideli v svojih družbenih planih komasacijo

in arondacijo zemljišč socialističnega sektorja, da enkrat za vselej prekinemo razpravo o razdrobljenosti, ki vlada danes na kmetijskih posestvih socialističnega sektorja, ker je na njih nemogoča organizacija sodobne kmetijske proizvodnje. Če bomo uspeli v letošnjem letu to doseči, smo lahko prepričani, da bodo naši kmetijski obrati v nekaj letih taki, kot bi bilo treba. Omeniti moram, da se to vprašanje rešuje intenzivno samo na ljubljanskem barju in sicer zaradi tega, ker je pričel s tem delom Zavod za gospodarsko ureditev ljubljanskega barja.

Marija Mesarič:

Mnenja sem, da se ne bi smeli držati tako strogo prepovedi postavljanja barak, kot je bilo to nakazano v dnevnem časopisju in da ne bi bilo potrebno gradnje barak popolnoma ukiniti in jih postavljati samo na gradbiščih. Mislim, da pride postavljanje barak v poštev tam, kjer gre za večje zazidalne komplekse, ne pa tam, kjer gre za posamezne zgradbe v mestu. Na ta način bi z manjšimi sredstvi lahko uredili prehrano za delavce.

Ostoj Tuma:

Glede zazidalnih načrtov naj omenim, da me je član Komisije za revizijo investicijskih programov s področja negospodarskih investicij opozoril na to, iz česa so sestavljeni elementi naselja. Dostikrat pride namreč do vprašanja, kdo jih bo plačal. Glede zazidalnih načrtov smo sklenili, da morajo biti obdelani po vseh linijah, ki sestavljajo elemente stanovanja in da bi morali biti podvrženi neke vrste reviziji. To nam dostikrat manjka.

Dr. Marijan Dular:

Svet za urbanizem OLO je izdelal naloge, katere je treba obdelati, tako glede lokacijskih, kakor tudi glede komunalnih potreb. Če se predlaga v odobritev nov načrt, ni potrjen, če nima tudi to obdelano.

Franc Drobež:

Za gradbena podjetja bi rad stavil dopolnilni predlog. Omenjam, da imamo dve vrsti investiranja za gradnjo stanovanj za gradbene delavce, in sicer provizorično in definitivno gradnjo. Provizorično gradnja stanovanja precej stanejo, zato bi bilo potrebno, da bi dala gradbena podjetja določeno vsoto iz sredstev sklada za samostojno razpolaganje zato, da bodo dobila isto vsoto kredita za gradnjo stanovanj za svoje delavce. Če bodo gradbena podjetja dala določeno vsoto sredstev sklada za samostojno razpolaganje za zidanje stanovanj v splošni stanovanjski sklad, jim bo omogočeno najetje kredita v višini te vsote in sredstva, ki jih bodo dobila gradbena podjetja v tem primeru iz republiškega kreditnega sklada za zidanje stanovanj. Ta sredstva, ki jih gradbena podjetja investitorju vračunajo v ceno stanovanja, naj se smatrajo za sredstva za gradnjo samskih stanovanj v naseljih, kjer se veliko gradi. Na ta način bi zmanjšali razmetavanje sredstev po posameznih gradbiščih za gradnjo samskih stanovanj za gradbene delavce. Pri vsem tem je važno tudi vprašanje ureditve sanitarnih naprav za delavce, ki so često pomankljive. Onremu gradbišč od gradbenih središč je treba usmerjati tako, da bodo gradbena podjetja gradila definitivnejše objekte, ne na provizoričnem, ki predstavljajo prehodno obliko v gradnji stanovanj na gradbiščih in neke vrste prehod od barak k samskim sodobno opremljenim stanovanjem.

Mislim, da bi bil s tem storjen napredek, ker bi tako pocenili stanovanjsko izgradnjo in bi imeli tako na razpolago več zaposlene gradbene delovne sile v mestu. Mnenja sem, da bi morali ta sredstva vezati na prevzem del gradbenih podjetij, ker bomo imeli velike težave pri oddajanju del spričo tega, da se sredstva v gradbeništvo v letošnjem letu rentirajo nekoliko širše kot so se rentirala doslej.

Ko izdelujemo program za stanovanjsko izgradnjo, nam nekaj dela težave. Urbanistično je kompleks idejno rešen in na ta idejno rešen urbanističen kompleks delamo izvršilne načrte. Vmes nam manjka nekaj. Imamo program sprejet samo za dva kompleksa. Manjkajo nam namreč revidirani urbanistični programi. Mnenja sem, da bi bilo treba par večjih kompleksov dognati, da bi bil program tako obdelan, da bi lahko dobil odobritev, da bi z vsemi komunalnimi elementi izvršilne načrte za zidavo izdelali. To je prva naloga projektantov. Manjka nam izdelanih programov. Mnenja sem, da je potrebno napraviti korak naprej in izdelati tozadevne načrte za nekoliko kompleksov, ker bomo na ta način zmanjšali težave ob priliki prehoda na samska stanovanja za gradbene delavce.

Dr. Stefan Šoba:

Dotaknil bi se družbenega plana v onem delu, ki govori o smernicah glede razvoja industrije. Glede teh smernic si je bil svet za industrijo v svesti, da upošteva v glavnem investicijsko izgradnjo in dejavnost v zvezi z njo in da so ostale formulacije običajne, tako glede apeliranja na gospodarske organizacije, na racionalizacijo tehnološkega procesa itd. Dalje se nanašajo te smernice na racionalnejši način dela in na doseganje tiste hitrosti razvoja na osnovi dosedanjih rezultatov gle-proizvodnje, kakor se predvideva na osnovi dosedanjih rezultatov glede vlaganja sredstev. Mislim, da je posebno važna stvar sedaj, predvsem ko imamo pred seboj izpopolnjevanje sistema nagrajevanja, ko smo prešli na določeno sproščenost, ki je bila uvedena glede tarifne politike, da se tem bolj postavlja pred ljudske odbore in delavske svete podjetij vprašanje temeljitejšega in racionalnejšega sodelovanja v pogledu usmerjanja te notranje, bi rekel, politike gospodarskih organizacij. Mnenja sem, da bi bilo treba smernice razumeti s tega stališča, kako urediti to sodelovanje z gospodarskimi organizacijami s strani zbora proizvajalcev občinskih ljudskih odborov, kakor tudi svetov občinskih ljudskih odborov in na drugi strani s organi delavskega samoupravljanja. Glede investicijske dejavnosti smo se postavili v glavnem na to, da zagotovimo soudeležbo na investicijski izgradnji, za katero bodo podjetja uspela na natečajih za investicijske kredite. Tudi po smernicah razvoja gospodarstva v petih letih se je potrebno orientirati na organsko rast industrije naprej. Ves poudarek je dan na rekonstrukciji sedanje industrije, izpopolnjevanju tehnološkega procesa, odpravi ozkih grl itd. Tukaj se nam sedaj pojavlja za ureditve izvedbe tega programa vprašanje večjih sredstev kot so bila preje dana v teh skladih, če upoštevamo pri tem sredstva podjetij. Poleg sredstev, ki jih formirajo podjetja iz sklada za prsto razpolaganje, je zelo važno tudi vprašanje amortizacije. V novi ureditvi zavzema vprašanje amortizacije posebno važ-

no mesto, in sicer zaradi tega, ker se vključuje v široko kapitalno izgradnjo in jo lahko uporabljajo za odplačilo anuitet, ker jo je možno združevati. Ta sredstva je možno v nekem širšem merilu vzdrževati in jih čim racionalneje usmerjati in izpopolnjevanje naše industrije. Zato je bilo že zadnjič, na seji OLO, govora o tem, da bi bilo zelo koristno pristopiti pri posameznih gospodarskih organizacijah k združevanju sredstev amortizacije v okviru posameznih strok industrije. Imamo določene stroke industrije, v katerih smo dosegli nek razvoj, medtem ko bi bilo potrebno v nekaterih podjetjih v okviru posamezne stroke industrije voditi politiko koncentracije sredstev za nekaj časa. Skratka, gre za to, da se ne bi ta sredstva v drobcih razdrobila in tako več ali manj neracionalno uporabila. O tem smo razpravljali na seji Sveta za industrijo, vendar z določenimi smernicami v družbeni plan okraja za leto 1958 nismo mogli iti, ker je to stvar študija, predvsem posameznih občin, da ne rečem celo okraja. Svet za industrijo OLO misli dati neke smernice glede tega, vendar bi bilo treba, da bi prišla v okviru občinskih ljudskih odborov iniciativa v tem pogledu, da bi se napravil določen korak naprej. Problem mlinške industrije je tak problem in mislim, da je dober primer. Imamo pa take primere tudi v ostali industriji, kjer so določene gospodarske organizacije dosegle neko stopnjo tehničnega razvoja in osnovnih sredstev in da je možno amortizacijo preusmeriti v tem smislu, da dosežemo v vseh gospodarskih organizacijah primerno višino, oziroma stopnjo tehničnega in gospodarskega sestava osnovnih sredstev. Toliko v pogledu investicijske dejavnosti.

Glede sredstev za splošno uporabo, mislim, da je problem analogen. O njem je namreč govoril tovariš Jenko. To se pravzaprav ne da izpeljati, če se ne bomo poslužili bolj praktičnega načina sodelovanja z gospodarskimi organizacijami kot doslej.

Drug problem, o katerem bi hotel govoriti in ki se je pokazal kot akuten, je problem kontrolnih služb. Sistem kontrolnih služb delavsko in družbeno samoupravljanje krepi, ne pa hromi. Mislim, da zbori proizvajalcev pri občinskih ljudskih odborih niso v stanju analizirati posameznih primerov in posegati tja, kjer je najbolj potrebno, če nimajo pred seboj gradivo z analizami. Tega gradiva pa ne morejo analizirati, če nimajo pred seboj vseh konkretnih primerov, pri katerih gre za odklanjanje posameznih pomanjkljivosti. Te analize in primeri namreč dajo lahko osnovo za tako razpravo. Če pogledamo, kako je pri občinah z inšpekcijsko službo, v mislih imam tržno in finančno inšpekcijo, lahko vidimo, da smo na neverjetno nizki stopnji. ObLO Ljubljana-Center ima samo 2 visokokvalificirana tržna inšpektorja, ki naj v letu dni pregledata 350 gospodarskih organizacij in nudita vsem tem organom uporaben material za obdelavo. Vem, da tudi Okrajni ljudski odbor nima tega kadra in da ne more kadrovske pomagati občinskim ljudskim odborom. Na drugi strani mislim, da bi morali v tem pogledu napraviti neke energične in skupne korake z ostrejšim kadrovanjem, tako da bi zagotovili vsem občinam, ki imajo na svojem območju več gospodarskih organizacij, močnejšo in samostojnejšo službo, pri ostalih občinah pa organizirali inšpekcijsko službo

na bazenskem načelu. O vseh primerih, ki smo jih obravnavali glede poslovanja gospodarskih organizacij v lanskem letu v pogledu tarifne politike, premiranja itd., smo ugotovili, da je kaj težko izdati odločbo in sprejemati konkretne sklepe, če nimaj pred seboj stvari popolnoma analizirane. Zato bi predlagal, da bi se morda temu problemu splošno kontrolne službe posvetil poseben sestanek. To naj bi veljalo predvsem za tiste službe, katerih se ta problem najbolj tiče.

Ing. Ivo Klemenčič:

Omenil sem, da predstavljajo od skupnih sredstev za investicijsko izgradnjo sredstva podjetij 50%. Če pa vzamemo v obzir še sredstva amortizacije, znaša to 61%. V razpravi je bilo poudarjeno, naj bi skušali najti primerno sodelovanje pri vsklajevanju potreb na območju občine, oz. posameznih področij, da bi se skupna sredstva, tako občin, kakor tudi gospodarskih organizacij, uporabila za finansiranje komunalnih ali drugih potreb. V zvezi s tem, kar je omenil tovariš dr. Šoba glede sredstev za lastne potrebe in za sredstva za rekonstrukcijo, bi poudaril še to, da podjetja lastna sredstva lahko odvajajo v sklad za samostojno razpolaganje, iz katerega jih lahko uporabljajo za splošne potrebe in to lažje kot občine zaradi tega, ker lahko finansirajo amortizacijsko vzdrževanje iz materialnih stroškov. S tem je tudi uporaba ostale amortizacije vključena v kapitalno izgradnjo, medtem ko naj uporabljajo podjetja večji del sredstev amortizacije za vzdrževanje obstoječega strojnega parka. Zato se na ta način tudi preko tega sproščajo lastna sredstva podjetij, ki jih podjetja ustvarjajo v okviru preostalih dohodkov v svojih skladih. Zakon o sredstvih podjetij že konkretno daje zakonske možnosti, da lahko gospodarske organizacije iz svojih skladov dajo za skupne potrebe sredstva v obliki dotacije ali pa da dajo kredit nekemu družbenemu organu iz sredstev skladov za samostojno razpolaganje, ki jih imajo na razpolago. Zato mislim, da bi bilo prav, da bi občinski ljudski odbori, kot je omenil tovar. Jenko in ker ugotavljamo, da so sredstva, ki jih imamo na razpolago za pokrivanje skupnih potreb nizka, napravili plan, vzporedno z družbenim planom, za koncentracijo družbenih sredstev, ob finansiranju takih in takih potreb na območju svoje občine. Tako bi šli lahko v bitko s pomočjo vseh organov v tem smislu, da se koncentracija sredstev, ki so na določenem področju na razpolago, tudi realizira.

Dr. Marijan Dermastia:

Dovolite mi, tovariši, par besed ob zaključku razprave o družbenem planu Okrajnega ljudskega odbora za leto 1958. Razprava o družbenem planu je bila sicer zelo pestra in je načela vrsto zelo važnih vprašanj, vendar pa je bila še vedno pod pritiskom naših starih gledanj na razvoj komun. Se vedno gledamo razvoj komun s stališča možnosti, ki jih dajejo proračuni občin. Šele zadnji del razprave je prešel na to področje, ki za nas predstavlja preokret v vodenju komunalne politike in širi neposredno odgovornost za razvoj splošnega standarda v področju komun na najširši krog državljanov, predvsem pa na neposredne proizvajalce. Tako spremembo je omogočila dosledna pot stalnega širjenja materialne osnove delavskega samoupravljanja. V širjenju materialne osnove delavskega

samoupravljanja smo videli ne samo demokratizacijo vodenja gospodarstva, pač pa tudi potrebno stimulacijo za delovanje človeka, ki je dalo našemu gospodarstvu tak vzgon in napredek, kakor smo ga prav v zadnjem času dosegli. Pri tem ne smemo pozabiti, da kakor hitro širimo nove elemente, moramo istočasno zoževati tiste, ki predstavljajo ostanke preteklosti. Preje smo v proračunih zajemali vse mogoče družbene službe od začetka do kraja. Danes, ko širimo materialno osnovo družbenega upravljanja, je popolnoma jasno in razumljivo, da proračunske pozicije, če jih gledamo s starimi očmi, ne zadoščajo in da so ozke. V sedanjem razdobju se proračun umika vedno bolj v del, ki predstavlja najožjo proračunsko potrošnjo, pokrivanje potreb družbenega standarda pa prehaja na nov način finansiranja preko družbenih skladov. V čem je razlika? Razliko gledam v tem, da bomo prišli do neposrednega in širšega sodelovanja pri reševanju teh vprašanj, da bomo prišli do širše javne diskusije konkretnih programov in široke kontrole pri njihovi izvedbi. Tak preokret je nadvse važen in postavlja pred nas vrsto nalog, ker bomo morali z metodami prepričevanja ustvarjati pogoje za kritje skupnih potreb, ki so se preje administrativno pokrivalo. Temelj za tako reševanje vidim v nenehni rasti dohodkov gospodarskih organizacij in prav takšni rasti osebnega dohodka državljanov. Tu je treba iskati neposredne rešitve za celo vrsto konkretnih vprašanj, ki jih naš družbeni razvoj pred nas postavlja. Neposredna slabost, ki jo prav sedaj posebno čutimo, je v tem, da še nimamo izdelanih občinskih perspektivnih programov, da nimamo pravzaprav tistega, s čimer bi stopili pred delovne ljudi. Ne zadostuje namreč, če stopimo pred delovni kolektiv in rečemo: prispevajte za materialno osnovo stanovanjskih skupnosti ali neke druge potrebe toliko in toliko sredstev. Mi pa nimamo niti najosnovnejšega programa, kaj bomo pravzaprav napravili. Tu ne gre za občinske perspektivne plane, vezane na določeno krajše razdobje, pač pa za programe komunalnega razvoja in dviganja splošnega standarda za daljše razdobje. To pa bo omogočilo, da se v skladu s trenutnimi možnostmi izvrši mobilizacija sredstev za rešitev enega vprašanja, kar bo omogočilo kasnejše reševanje drugih na osnovi koncentracije sredstev. Tako je tudi z vprašanjem preskrbe. Poleg programa stanovanjskih zadev imamo prav na tem področju priločno izdelan program, ki je omogočil, da smo že v lanskem letu precej sredstev vložili za njegovo reševanje in s tem ustavili, če hočemo tako reči, določen tempo reševanja.

Tovariš Franc Drobež nas je govoril o povečanju stanovanjske izgradnje, opozoril na osnosnost, ki nam preti, če bi računali izključno z družbenimi proračunskimi fondi. Z ozirom na situacijo, o kateri smo pravkar govorili, nam preti nevarnost, če ne bomo našli drugih dohodnih virov, da bomo v tempu stanovanjske izgradnje zaostali. Tega seveda ne smemo dopustiti. Sedaj se postavlja pred nas vprašanje, kako izvršiti maksimalno mobilizacijo, da tempa ne zmanjšamo, pač pa da ga sorazmerno s porastom potreb povečujemo. Te možnosti pa so nairazličnejše, prepričan pa sem, da brez neposrednega sodelovanja potrošnikov dosežemo tempa, ne bomo mogli vzdržati. To velja po-

sebno za preskrbo in zato bo nujno, da v tem pogledu nalijemo volivcem čistega vina. S skupnimi napori in delom povečanega osebnega dohodka lahko tempo reševanja preskrbe obdržimo na sedanji stopnji in vprašanje preskrbe v petih letih spravimo v zadovoljivo stanje. Lahko pa se temu odrečemo, toda v tem slučaju bomo pri zmanjševanju proračunskih sredstev raztegnili na naslednjih 10 in več let. S tem vprašanjem se bomo srečevali celo leto, a z njim je zvezano še drugo, nič manj važno vprašanje. Za reševanje preskrbe imamo na razpolago dve poti. Lahko gremo na to, da povečujemo gospodarsko sposobnost posameznih trgovinskih organizacij, ki naj samostojno, v okviru rentabilite, rešujejo vprašanje preskrbe prebivalstva ali pa se odločimo za to, da ustvarjamo javne fondе, ki bodo vodili računa tudi o dejanskih potrebah prebivalstva. Menim, da je drugo pravilnejše, zato pa moramo postaviti čvrsto materialno osnovo stanovanjskim skupnostim. Čas je, da pridemo od besed k dejanjem in da z mobilizacijo fondov, javnih sredstev in neposrednim sodelovanjem potrošnikov, pričnemo te probleme resno reševati. Zavedati se moramo, da je sedaj, ko smo, kar se tiče osnovnih vprašanj stanovanjsko in šolsko spravili v tirnice in imamo vse pogoje za stalno naraščanje tempa njihovega reševanja, najvažnejše vprašanje ureditve preskrbe, za kar pa moramo zagotoviti predvsem tempo reševanja. Ob takem stanju predstavlja težnja po prekomerni uporabi sredstev za nadaljnje širjenje slabost, ki pa v naših delovnih kolektivih še vedno živi. Sedaj je obratna pot boljša in pravilnejša in čimveč sredstev moramo dati na področje reševanja splošnega standarda, na katerega sorazmerno nismo dajali dovolj v prejšnjem obdobju. Prav zato moramo zamujeno v sedanjem obdobju nadoknaditi, to se pravi, da moramo oddvojiti del sredstev, namenjenih investicijam, tudi za to. Glavni del splošnega investicijskega sklada gre že za to. V letošnjem letu pa imamo investicijske fondе toliko manjše in bomo morali zato poiskati še druga pota in načine, da nadaljujemo s pričetim delom. Važno pa je, da pri tem uberemo demokratično pot, da moramo iti na široko razpravo povsod tam, kjer se razpravlja o obremenitvi potrošnikov nasploh in posebej delovnih kolektivov. Pri tem pa je treba poudariti, da moramo predhodno izčrpati vse druge možnosti in da družba da od sebe vse, kar more. Potem pa odgovornost za nadaljnji tok reševanja prehaja na same državljanе in potrošnike, tako kot je v svojem govoru na Gospodarskem razstavišču rekel tovariš Kardelj.

Če nima nihče več nobene pripombe, bi zaključil diskusijo. Kar se tiče konkretnih priprav za prehod na delo pri občinskih družbenih planih, naj omenim, da bom imel prve dni naslednjega tedna s predsedniki občinskih ljudskih odborov sestanek in se z njimi o teh stvareh konkretno dogovoril. Muenja sem, da tega pred volitvami ne bi mogli narediti, pač pa po volitvah. To pa zaradi tega, da se vsa energija lahko uporabi za neposredno volilno kampanjo.

Vsebinska

Vabilo na 3. sejo Mestnega sveta
Ekspozicije k proračunu OLO za leto 1958 -
nadaljevanje
Razprava k ekspoziciji o družbenem planu
in proračunu za leto 1958